

Stăvaru Valentin-Marian
0766305622

Lemne pe foc

Bunicul privea pierdut în firida sobei, tresărind de fiecare dată când cădea câte un jar încă bine aprins în ea. Era ceva în legătură cu asta care nu-i plăcea, dar eu nu știam și doar îl vedeam cum ia tăcut fierul și îl bate prin cenușa pe care rareori o socotea de acolo, până când ieșeau toate scânteile din el și îl lasa un simplu tăciune negru. Schimbând mereu degetele și scuipând pe ele, îl lua apoi, înjurând, și-l așeza pe o margine a plitei, cea care i se părea lui mai rece. Curând era iar cufundat în picotitul lui.

Dacă i se părea că i s-a făcut foame între timp, deschidea ușulița cu o cârpă, se uita înăuntru, lovea frenetic lemnele jumătate arse, le întorcea sau le scotea afară trântindu-le pe cimentul gol și rece al încăperii lui, apoi arunca prima dată un lemn pe foc, din stiva prearanjată într-o piramidă sprijinită, ca abia după să meargă să-și ia bucatele să mănânce.

Nu pricepusem niciodată de ce decisese să rămână în hardughia aceea de încăpere-beci, cu toate că mama se plângea că numai el cu soba lui hârbuită consumă jumătate din stivele predestinate iernii. Iar ori de câte ori vreunul dintre ai casei îi sugera că vine iarna și, că pentru sănătatea lui, ar fi mai bine să se mute la etaj, alături de noi, ceilalții, el se zgribulea și se posomora, încuindu-se singur câteva zile, fără să spună o vorbă, venind doar la masă, când îi nimerea timpul. Nu urca nici măcar de sărbători, căci întocmai acum era timpul din preajma sărbătorilor de iarnă. El tot acolo stătea. Nimeni nu se deranja să coboare, să traverseze jumătate de curte – camera aceea nu avea legătură internă cu restul casei – doar ca să fie apoi izgonit de un bătrân indispus care zice mereu că tineri sunt proști și n-ar înțelege.

Acum însă, cum toți plecaseră în oraș să facă colosalele cumpărături de care eu voiam să mă lipsesc, în toată casă rămăsesem doar noi doi și, din pură plictiseală, coborâsem la el să văd cum o mai duce. „Bine-mersi” era veșnicul răspuns pe care-l primeam în urma adresării unei asemenea întrebări. După care mai scotea câteva cuvinte monosilabice, la nevoie, ca să-și asigure un minimum de cuvinte rostite în fiecare zi. Mă întreb dacă făcea asta din frica de a nu amuți într-o zi, căci cu noi nu prea vorbea, singur, nici atât.

Eu nu locuiam de mult aici, așadar în marea mea alcătuită numai din dezinteres se ridicase o plută de curiozitate. Știam că lucrase la pădure acum ani buni, dar nimic mai mult despre el. Curmând orice formalitate sau introducere, l-am întrebat:

— Cum era taică, la pădure?

Ca și cum aș fi pus întrebarea greșită, el și-a ținut privirea asupra mea și ochii i s-au bulbucă ca niște cepe. Am așteptat zadarnic să slăbească strânsoarea, dar până la urmă am plecat de acolo. Am pândit, însă, puțin pe lângă geamul încăperii lui de la demi-sol. Nu m-ar fi deranjat dacă cumva m-ar fi putut observa, eu îmi pusesem în minte să-l studiez până când va da afară o informație din el, de altminteri, vacanța asta petrecută aici ar fi fost irosită. Spre neliniștea mea, el nu se arata a fi salvatorul, nici pe departe.

Mai stăteam câteva ore pe zi ținându-i companie, dar liniștea mortuară și mirosul fetid de bătrân nu erau preferatele mele. De altfel, nu stăteam mai mult de două ceasuri privind cum bate jăraticii sau cum molfăie cu gingiile câte o portocală .

În seara de Crăciun toată familia a plecat la nu știu ce petrecere, dar eu, loial experimentului meu, am mințit că nu sunt genul acela de persoană și am așteptat până când am auzit motorul mașinii îndepărtându-se, după care am coborât la treabă. Simțeam că o așteptare mai lungă ar cauza o dispersie a tuturor gândurilor mele și, cum mă știu, nu aș fi încumetat una ca asta.

L-am găsit tot acolo, printre puținele decorații pe care le-a acceptat, purtând dintr-o palma într-alta un colț de instalație desprins de pe perete. M-am așezat distant, ca de obicei, așa cum îi plăcea lui, și după câteva minute insuportabile din cauza încordării resimțite, i-am desprins atenția de la foc întinzându-i un pachetel împachetat pe care scriesem grosolan: „ Crăciun Fericit! ” cu un marker de tablă albastru pe foaia verde de împachetat. Mă mir că a putut distinge literele, eu unul, dacă aș fi avut ochii lui, aș fi renunțat fără să-mi dau silința. Cu o expresie facială mirată, dar bine ascunsă, se mânji pe degete de vopsea marker-ului care se lua de pe suprafețele lucioase precum hârtia aceea plastifiată și aproape că am putut citi pe buzele lui un mic "pentru mine? Mulțumesc". Să fie oare un drăguț undeva sechestrat în măduva oaselor lui și cumva tocmai i-am legănat în fața ochilor cheia de la cușca în care putrezea? Oricum ar fi, îi oferisem o cutie cu câteva cărți dintr-un anticariat care continuau seria unui prim volum pe care-l zărisem în mâinile lui odată, o agendă și un stilou cu pompiță. Călimară avea el, deși nu sunt sigur dacă era chiar cerneală în ea sau nu.

Le răsfoi pasional, citi fragmente aleatorii spre satisfacția mea, tuși abundant acoperindu-și gura cu deschizătura cărții la fragmentul la care rămăsese, îmi aruncă o privire piezișă ca și cum a mea ar fi fost vina că l-am văzut scuiându-și plămâni în paginile cadoului meu, apoi înseamnă cu stiloul data, pe prima carte, și o așeză cuminte pe pat.

Atâta tot? Eu credeam că avea să-l dezghețe gestul meu și avea să-mi destăinuie misterele unui moș posac.

Mă pregăteam să plec când deodată el se ridică și, îndreptându-se spre cutia lui frigorifică, îmi zise răstit:

— Acum stai locului că am să-ți zic ceva.

Asta era. Îi ajunsesem la inimă. Încercam să îmi maschez gloria, strângând din dinți, dar el viclean observase deja și râdea în barbă. Își luase o caserolă cu măslină, din care înfuleca din mers și scuipa semințele miezului tare în palma, și câteva felii sănătoase de brânză. Își trase un scaun lângă plita de fontă a sobei și picură câțiva stropi de ulei pe ea, șterse repede cu cârpa aceea năclăită și vărsă încă o parte din conținut, pe care trânti bucățile de brânză, mișcându-le cu un cuțit. În mirosul acela de gogoși și brânză prăjită începu povestirea:

— Eu am lucrat la pădure, dar nu cum crezi tu, la tăiat de lemne. Lucram pentru o cherestea din Bădeni, ș-am făcut asta timp de 15 ani fără să-și bage vreunul nasul, numai bine. Dar uite că odată ne-au trimis comuniștii naibii tocmai la dracu-n praznic să încărcăm niște lemne într-o rabă de la ceva carieră de piatră pe prin Stoiești/ Stoenesti, nu mai țin minte cum se numea prea bine, că au tăiat ei cum au știut câteva sute de metri din pădure. Noi luam buștenii, ziceau ei, că vor venii alți să scoată rădăcinile. Ei, și era tot pă vremea asta, că pă atunci dacă n-aveai familie, n-aveai tu nevoie de Crăciun sau de mai știu eu ce.

S-a oprit pentru câteva momente să mai întoarcă brânză din care începuse să iasă fum și să mai îndese încă câteva măslină în gură, apoi continuă:

— Și ne-au trimis ăștia la Stoiești cu un microbuz d-ăla cu care vezi tu că cară prichindeii acum, doar că alb era, de n-o fi același. Unul avea mereu sticla de rachiu după el, și cum drumul a fost lung, a mers din mână în mână de s-a golit până să ajungă microbuzul acolo. Iar când ajunsesem, eram deja turmentați, dar cui îi pasa? Și șeful era mai mangă decât noi toți la un loc și se lua la harță cu chelosul ăla de șofer, că al dracu, din adins ne băga în toate gropile. De nu ș-a luat la palme-n ceafă când ne-am dat toți jos, hehehe, da' Dumnezeu să-l ierte că e mort.

Eu am înghițit în sec, când el s-a oprit să culeagă de pe plită feliile negre cu pete albe pe care le trânti apoi pe un ziar, în pat. Avea o suită de ziare aruncate prin pat și multe altele pe masă, dar eu nu-l văzusem să se atingă de ele până în momentul ăsta. Păreau toate a fi din același număr, dar de la distanța la care mă aflam, nu putea certifica.

— Stai să vezi ce supărat era că lui nu lăsasem nimic. Și bietul tot făcuse schimb cu mine de tură pe amărâțul ăla de motostivuator pe care l-avea și cu care urcam lemnele în rabă. Eram doi-trei cu drujbele, cinci-șase la cărat și la așezat, șefu' care stătea mereu cu țigara-n gură și cu mâna-n sân, și eu cu chelosul pe motostivuator. Nu știi tu cât mi-au degerat mie deștele, până-n seară mâinile mi-erău vinete pe manetele alea împuțite. Ai văzut tu motostivuator cu încălzire ? Ptiu!

Aparent, brânza i se răcise și, de cum observă că nu-l mai frige la degete când ciupește din ea, ridică în cuțit o ditamai bucata și începu să muște lihnit din ea, bucurându-se de șuvoiul succulent de zer și ulei care i se scurgea în barbă pe la marginea gurii. Era de-a dreptul sălbatic, mă simțeam vulnerabil în fața unui asemenea om lipsit de maniere.

— Și șefu ăsta al nostru ne-a ținut până când se amurgise bine de tot, dar ce era să facem? Dacă- i ziceam ceva ne trezeam cu câte scatoarfă peste bot sau una din salariu că de, era mai în putere și mai tânăr decât noi. Apăi când s-a înnoptat și raba aia era plină și legată cu toate cablurile care ne fuseseră la îndemână, șoferul ală al nostru s-a urcat în ea singur, că așa a vrut șefu', și dus a fost. După care ne-a făcut cu ochiul să urcăm în microbuz, că începuse să viscolească, și a scos din desaga lui două sticle de poșircă de-a lui ca să sărbătorim că cică mâine primim avansul mai repede. Toți credeam că el deja ni l-a luat și ni-l bea acum, dar ce ar fi fost de făcut? Nouă ni se dusesse amețeala de mai devreme și, ca tot omul, am băut și noi un pahar. Cred că era deja 10 când am terminat sticlele și a zis ăsta „Gata! Mergem acasă!” și m-a pus șofer. Eu am dat acolo din cheie, dar microbuzul ăsta nu mai pornea. Toți, meșteri, am ieșit afară să ne uităm la microbuz și l-am lăsat înăuntru doar pe șef, că el era cel mai beat dintre noi toți și n-ar mai fi putu să se urce înapoi dacă cobora.

Își terminase brânza și, fără să se oprească din povestit, se deplasă greoi până în colțul camerei, luă o sticlă de apă de 2 litri în care era lapte, o aduse lângă pat, avântă lemnele în fundul sobei, apoi se reazează pe pat.

— După vreo 10 minute a ieșit șefu' afară că cică ce facem atâta și prostu' a trântit ușa după el cu toate că știa că se înțepenea și nici dracu n-o mai deschide o săptămână, dar ce să te înțelegi cu omu' slab la băutura? Au încercat ăștia să deschidă și ușa șoferului, dar aia era ferecată din interior cu un lacăt puternic, că se deschidea ca aiurita când conduceam și ne era îndeajuns o ușă. Și era un frig! – se zgribulii bătrânul – de înghețai tot. Telefoane n-aveam să-l sunăm pe ală cu raba să se întoarcă după noi așa că după ce ne-am dat silința să deschidem ușa și n-am izbutit, am plecat fiecare pe drumul pe care zicea că e o rută mai rapidă de a ajunge în sat. Am auzit că șefu' nostru prost s-a băgat în motostivuitoar și beat cum era, s-a încuiat acolo, că nu-l bătea vântul și doar el avea loc; unii au găsit o troiță și s-au culcat în ea, alți au rămas lângă microbuz, dar niciunul nu a îndrăznit să spargă vreun geam să intre înăuntru, că-i cafta șefu'. Eu m-am tot dus pe drumul pe care am venit și am ajuns, eventual, acasă. Până dimineața, când am plecat după ei, se prăpădiseră deja. A trebuit să spargă geamul de la motostivuitoar să-l scoată pe șefu', ăla se și dezbrăcase, naiba știe ce i-o fi venit. Chelosul, când a auzit, și-a făcut cruce și a plecat, nu l-am mai văzut de-atunci, dar am auzit că s-a prăpădit și el, tot de frig.

Zicând aceasta, am văzut cum i se încrețește pielea pe frunte și chiar dacă nu trecuseră mai mult de o jumătate de ceas de când băgase lemn în foc, mai îngrămădii câteva înăuntru.

— Crăciun fericit june, eu mă pun să mă culc. Încheie el brusc și își puse plăpumile pe el, molfăind semințele măslinelor.

În drumul meu spre ieșire am sustras un ziar dintre ale lui. Era un ziar vechi, paginile lui se îngălbeniseră și stăteau pe punctul de a cădea, dar nu părea atins căci, spre deosebire de cealaltă, nu avea firmituri de pâine și nici urme de untură. Articolul de pe pagina 3 era intitulat: „Aventura letală a tăietorilor de lemne de la Bădești” și parcă zărisem și câteva detalii legate de

condiția autobasculantei, deși poate că doar mi se păruse. Oricum, m-a surprins și l-am băgat în buzunarul de la spate. Urma să fie motivul pentru care voi considera ulterior că s-a meritat să irosesc o vacanță pe cinste într-un colț uitat de lume.

— Nu închide ușa de tot, las-o puțin crăpată, m-a rugat când eram în prag, să mai intre puțin aerul.

Afară se înnoptase deja, dar nu era frig deloc, în ciuda faptului că îmi uitasem geaca înăuntru. Mi-am aprins o țigara și am început să lovesc cu piciorul ciorofleașa pe de pământ ca și cum aș fi bătut-o. Cum a reușit acum câteva zeci de ani zăpada asta să pună capăt unor vieți, iar acum nici nu e în stare să creeze o atmosferă de sărbătoare?

— Până și țigara asta omoară mai multe vieți decât tine. Poate ai îmbătrânit sau poate peste vreo 30 de ani se vor împlânzi și efectele nocive ale tutunului tot așa cum s-a împlânzit iarna. Sau poate că încălzirea globală nu are de-a face cu asta.